

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, OIB: 49376181407 na temelju odredbe članka 100. Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 141/13) u vezi s odredbom članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 141/13) u postupku posrednog nadzora, pokrenutom po službenoj dužnosti, nad poslovanjem leasing društva Volvo Financial Services leasing d.o.o., Zagreb, Karlovačka cesta 94, OIB: 50622045710, zastupanom po članovima uprave Igoru Smolecu, OIB: 21470388071 i Dubravku Jelčiću, OIB: 38038611716, na sjednici Upravnog vijeća održanoj dana 20. lipnja 2023. donosi

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je društvo Volvo Financial Services leasing d.o.o., Zagreb, Karlovačka cesta 94, OIB: 50622045710, otklonilo nezakonitosti i nepravilnosti čije je otklanjanje naloženo Rješenjem Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga od 13. prosinca 2022. (KLASA: UP/I 993-06/22-01/18; URBROJ: 326-01-50-52-521-22-5) na način da je donijelo metodologiju za izračun umanjenja vrijednosti potraživanja po ugovorima o leasingu usklađenu s odredbama *Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja broj 9 Financijski instrumenti* u kojoj je na jasan i transparentan način propisalo izračun umanjenja vrijednosti potraživanja koji se temelji na razumnim i utemeljenim podacima te je na temelju tako donesene metodologije izračunalo umanjenje vrijednosti potraživanja po ugovorima o leasingu sa stanjem na dan 31. prosinca 2022. godine.
2. Okončava se postupak posrednog nadzora nad poslovanjem društva Volvo Financial Services leasing d.o.o., Zagreb, Karlovačka cesta 94, OIB: 50622045710 (KLASA: UP/I 993-06/22-01/18).

Obrazloženje

Na temelju članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 141/13; dalje u tekstu: Zakon), a uzimajući u obzir dokumentaciju zaprimljenu u sklopu predmeta KLASA: 993-04/22-02/15, ovlaštene osobe Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) obavile su po službenoj dužnosti posredni nadzor nad poslovanjem društva Volvo Financial Services leasing d.o.o., Zagreb, Karlovačka cesta 94, OIB: 50622045710 (dalje u tekstu: Društvo) po predmetu nadzora umanjenja vrijednosti potraživanja po ugovorima o leasingu na dan 31. prosinca 2021. godine.

Temeljem Zapisnika o obavljenom nadzoru od 4. studenog 2022. (KLASA: UP/I 993-06/22-01/18, URBROJ: 326-01-50-52-521-22-2) Hanfa je Rješenjem od 13. prosinca 2022. (KLASA: UP/I 993-06/22-01/18; URBROJ: 326-01-50-52-521-22-5; dalje u tekstu: Rješenje) Društvu radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti naložila da donese metodologiju za izračun umanjenja vrijednosti potraživanja po ugovorima o leasingu usklađenu s odredbama *Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja broj 9 Financijski instrumenti* (dalje u tekstu: MSFI 9) na način da u istoj bude na jasan i transparentan način propisan izračun umanjenja vrijednosti potraživanja koji će se temeljiti na razumnim i utemeljenim podacima te da na temelju tako donesene metodologije izračuna umanjenje vrijednosti potraživanja po ugovorima o leasingu sa stanjem na dan 31. prosinca 2022. godine.

Kao dokaz o izvršenju ovog naloga, Društvo je bilo dužno do 30. travnja 2023. Hanfi dostaviti Izvješće o poduzetim mjerama zajedno s donesenom metodologijom za izračun umanjenja vrijednosti potraživanja, analitičkim prikazom izračuna rezervacija i bruto bilancom sa stanjem

na dan 31. prosinca 2022., mišljenjem vanjskog revizora o provedbi naloga iz Rješenja te drugim dokazima koji potvrđuju izvršenje naloga iz Rješenja.

Dana 28. travnja 2023. Društvo je dostavilo dokument naziva „*Posredni nadzor nad umanjenjem vrijednosti potraživanja – Rješenje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, Klasa:UP/I 993-06/22-01/18*; dalje u tekstu: **Izvešće**) uz koji su dostavljeni: interna procedura „Umanjenje vrijednosti potraživanja za rizike“, odluka Uprave o usvajanju interne procedure, bruto bilanca sa stanjem na dan 31. prosinca 2022., analitički prikaz izračuna umanjenja vrijednosti potraživanja sa stanjem na dan 31. prosinca 2022., pojašnjenje izračuna umanjenja vrijednosti potraživanja na dan 31. prosinca 2022. i podloga za knjiženje rezervacija na dan 31. prosinca 2022. godine. Društvo je naknadno 1. lipnja 2023. dostavilo mišljenje vanjskog revizora Deloitte d.o.o. o provedbi naloga iz Rješenja.

U tijeku nadzora Hanfa je utvrdila da Društvo ~~da~~ nema vlastitu metodologiju za izračun umanjenja vrijednosti potraživanja već primjenjuje metodologiju VFS (Volvo Financial Services) grupacije koja je propisana *Metodologijom modela za rezerve (VFS IFRS 9 Reserve Model Methodology)* i *Smjernicama za potencijalne otpise (Region EMEA Potential Write-off Guidelines)*. Sukladno navedenoj metodologiji Društvo za umanjenje vrijednosti potraživanja izračunava posebne (Specific reserve) i opće ispravke vrijednosti (General reserve).

Provjerom izračuna posebnih ispravaka vrijednosti utvrđeno je da Društvo ne raspolaže s podlogama za izračun (u izračunu korištene) stope vjerojatnosti neispunjenja obveza od 49%, da je Društvo u izračunu koristilo neispravnu vrijednost nedospjele glavnice te da način utvrđivanja tržišne vrijednosti objekta leasinga nije propisan internim aktima Društva, slijedom čega se Hanfa nije mogla uvjeriti u ispravnost izračuna posebnih ispravaka vrijednosti. Provjerom izračuna općih ispravaka vrijednosti je utvrđeno da je Društvo u izračunu koristilo upitan pokazatelj učestalosti gubitka (jer se isti ne izračunava na temelju stvarnih povijesnih podataka povezanih društava iz CEE regije) slijedom čega se Hanfa nije mogla uvjeriti u ispravnost izračuna općih ispravaka vrijednosti. Nadzorom je također utvrđeno da je Društvo u svoje poslovne knjige priznalo dodatni iznos općih ispravaka vrijednosti koji nije propisan važećim internim aktima te Društvo ne raspolaže s podlogama za njihovu procjenu.

S obzirom na utvrđene nepravilnosti Hanfa se nije mogla uvjeriti da je izračun ispravaka vrijednosti potraživanja na dan 31. prosinca 2021. usklađen s odredbama MSFI 9 koje propisuju umanjenje vrijednosti potraživanja čime je upitna fer vrijednost potraživanja iskazana u poslovnim knjigama Društva kao i poslovni rezultat te kapital na dan 31. prosinca 2021. godine.

Stoga je Hanfa zaključila da bi se sam proces izračuna ispravaka vrijednosti potraživanja trebao temeljiti na transparentnim internim aktima kojima bi bio jasno propisan izračun ispravaka vrijednosti potraživanja, odnosno da bi Društvo trebalo donijeti metodologiju za izračun umanjenja vrijednosti potraživanja koja bi bila primjerenija trenutnom poslovanju Društva i koja bi se dosljedno primjenjivala u praksi.

Postupajući po Rješenju Društvo je dostavilo internu proceduru „Umanjenje vrijednosti potraživanja za rizike“ (dalje u tekstu: Metodologija) koja je usvojena od strane Uprave Društva 25. travnja 2023. godine.

Uvidom u navedenu metodologiju utvrđeno je da su istom propisane posebne rezervacije za gubitke, opće rezervacije za gubitke i knjigovodstveno evidentiranje rezervacija za gubitke.

Metodologija definira izračun **posebnih rezervacija za gubitke** (u kojem se razmatraju ugovori gdje je evidentirano kašnjenje u plaćanju preko 60 dana) temeljem formule *Posebna rezervacija = (Ukupno potraživanje po ugovoru – Tržišna vrijednost objekta leasinga) x POD*. Ukupna potraživanja uključuju neplaćene dospjele obveze, nedospjelu glavnice za financijski leasing, zbroj budućih rata bez kamata i ostatak glavnice za operativni leasing te procjenu troškova povrata i prodaje objekta leasinga. Tržišna vrijednost objekta leasinga definirana je kao umnožak novonabavne vrijednosti objekta leasinga i postotka iz matrice FMV koju koristi cijela VFS Grupa. Vjerojatnost nastanka štetnog događaja (default frequency/probability of

default – POD) utvrđuje se na temelju evidencije neplaćenih dospjelih potraživanja za svaki ugovor pojedinačno odnosno kašnjenje u plaćanju preko 30 dana (POD = 25%), kašnjenje u plaćanju preko 60 dana (POD = 40%) i kašnjenje u plaćanju preko 90 dana (POD = 100%).

Nadalje, Metodologija definira izračun **općih rezervacija za gubitke** koji se računaju na skupnoj osnovi temeljem povijesnih podataka i temeljem aktualnog portfelja ugovora na zadnji dan u mjesecu te se navodi da Društvo zbog kratke prošlosti poslovanja nema vlastitu bazu povijesnih podataka već koristi podatke drugih VFS društava sa usporedivih tržišta. Baza povijesnih podataka strukturirana je prema poslovnom području, bonitetu i veličini primatelja leasinga koja se ažurira svakih 6 mjeseci. Tako se dalje navodi da se na temelju povijesnih podataka izračunava vjerojatnost nastanka štetnog slučaja (default frequency/probability of default – POD) i materijalnost štetnog slučaja (default severity - DS) temeljem formula $POD = \text{Broj štetnih slučajeva} / \text{Ukupan broj objekata leasinga (leasing ugovora)}$ izražen u postotku i $DS = \text{Iznos gubitka po pojedinačnom štetnom slučaju} / \text{Broj štetnih slučajeva (ugovora o leasingu)}$ u apsolutnom iznosu. Vjerojatnost nastanka štetnog slučaja izračunava se na temelju kriterija poslovnog područja i boniteta dok se materijalnost štetnog slučaja izračunava temeljem veličine primatelja leasinga. Izračun na temelju aktualnog portfelja iskazuje se u apsolutnom iznosu temeljem formule $\text{Vjerojatnost nastanka štetnog slučaja (POD)} \times \text{Broj aktivnih ugovora o leasingu} = \text{Predviđeni broj štetnih slučajeva}$ te se broj dobiven primjenom prethodne formule množi se sa koeficijentom DS, te se na taj način izračuna iznos potrebne opće rezervacije za rizike: $\text{Predviđeni broj štetnih slučajeva} \times \text{Materijalnost štetnog slučaja (DS)} = \text{Iznos opće rezervacije}$.

Društvo je Metodologijom propisalo i konta na kojima se evidentiraju posebne i opće rezervacije za gubitke.

Pregledom i analizom dostavljene Metodologije Hanfa je utvrdila kako je Društvo postupilo po nalogu iz izreke Rješenja na način da je donijelo metodologiju za izračun umanjena vrijednosti potraživanja po ugovorima o leasingu usklađenu s odredbama MSFI 9 u kojoj je na jasan i transparentan način propisalo izračun umanjena vrijednosti potraživanja koji će se temeljiti na razumnim i utemeljenim podacima.

Vanjski revizor Društva Deloitte d.o.o. pregledao je navedenu metodologiju i njenu usklađenost s odredbama MSFI, te utvrdio da ništa nije skrenulo pozornost što bi uzrokovalo da povjeruje da MSFI 9 metodologija nije u svim značajnim odrednicama u skladu sa zahtjevima MSFI 9.

Nadalje, vezano uz izračun umanjena vrijednosti potraživanja Hanfa je naložila Društvu da na temelju novo donesene metodologije izračuna umanjene vrijednosti potraživanja po ugovorima o leasingu sa stanjem na dan 31. prosinca 2022. godine.

Postupajući po Rješenju Društvo je dostavilo analitički prikaz izračuna umanjena vrijednosti potraživanja sa stanjem na dan 31. prosinca 2022., bruto bilancu sa stanjem na dan 31. prosinca 2022., pojašnjenje izračuna umanjena vrijednosti potraživanja na dan 31. prosinca 2022. i podlogu za knjiženje rezervacija na dan 31. prosinca 2022. godine.

Nadzorom je utvrđeno da su **posebne rezervacije za gubitke** za 2021. iznosile 501.489,11 kuna / 66.246,91 EUR te da su se odnosile na samo jednog primatelja leasinga za kojeg su izračunati ispravci vrijednosti za 21 ugovor o leasingu, međutim zbog korištenja neispravne vrijednost nedospjele glavnice, upitnog iznosa tržišne vrijednosti objekta leasinga i stope vjerojatnosti neispunjenja obveza, Hanfa se nije mogla uvjeriti u ispravnost izračuna posebnih ispravaka vrijednosti. Uvidom u dostavljeni izračun posebnih ispravaka vrijednosti za 2022. Hanfa je utvrdila da je Društvo tijekom 2022. u cijelosti ukinulo navedeni ispravak vrijednosti (zbog poboljšanja plaćanja) tako da Društvo na dan 31. prosinca 2022. nije imalo obračunatih posebnih ispravaka vrijednosti.

Društvo je, osim dostavljenog izračuna **općih ispravaka vrijednosti za 2022.** dostavilo i pojašnjenje samog izračuna na 31. prosinac 2022. u dokumentu *Vodič za izračun rezervacija za rizike na 31.12.2022.* (dalje u tekstu: Vodič za izračun) kojim se detaljno propisuju koraci temeljem kojih je izvršen obračun općih rezervacija za 2022., a što je Društvo posebno

prikazalo na primjeru izračuna za grupaciju Volvo Trucks / Non Fleet. Uvidom u dostavljeni izračun utvrđeno je da je Društvo na dan 31. prosinca 2022. obračunalo opće rezervacije u ukupnom iznosu od 2.975.560,00 kuna / 395.000,00 EUR od čega se 1.748.004 kuna / 232.000,00 EUR odnosi na opće rezervacije za Non – Fleet ugovore, a 1.228.123,50 kuna / 163.000,00 EUR na opće rezervacije za Fleet ugovore. Provjerom izračuna Hanfa je utvrdila da je Društvo obračunalo opće rezervacije temeljem dostavljene Metodologije i Vodiča za izračun. Navedeni iznos evidentiran je u poslovnim knjigama Društva na kontu 40910 *Ispravak vrijednosti dugoročnih potraživanja - FL - opća rezervacija* u iznosu od 2.975.560,00 kuna / 395.000,00 EUR.

Navedene izračune potvrdio je u svom mišljenju vanjski revizor Deloitte d.o.o. navodeći da je provjerilo prikladnost i točnost izračuna očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja u djelokrugu umanjenja vrijednosti putem ponovnog izračuna očekivanih kreditnih gubitaka, uvažavajući relevantne parametre i uspoređujući s iznosom očekivanih kreditnih gubitaka izračunatih od strane Društva te da ništa nije skrenulo pozornost što bi uzrokovalo da Društvo nije provelo mjere otklanjanja nezakonitosti i nepravilnosti utvrđenih Rješenjem, odnosno kako Računovodstvene politike, MSFI 9 metodologija i izračun Društva nisu, u svim značajnim odrednicama, u skladu sa zahtjevima MSFI 9.

Slijedom svega navedenoga, uvidom u zaprimljeno **Izješće** i priloženu dokumentaciju koji su Hanfi dostavljeni kao dokaz o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti utvrđeno je da je Društvo postupilo po izreci na način i u obliku određenoj Rješenjem, stoga je Hanfa na temelju rezultata cjelokupnog postupka, a sukladno članku 9. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“ br. 47/09 i 110/21) te članku 100. Zakona, odlučila kao u izreci ovog Rješenja.

Na temelju odredbe članka 8. stavka 3. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ br. 140/05 i 12/12) ovo rješenje će se objaviti na internetskoj stranici Hanfe.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se protiv istog može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu u Zagrebu u roku od 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman

KLASA: UP/I 993-06/22-01/18
URBROJ: 326-01-50-52-521-23-9

Zagreb, 20. lipnja 2023.